

Yurt Dışında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar

Editörler

Doç. Dr. Sami BASKIN
Dr. Öğr. Üyesi Müjgan BEKDAŞ

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-375-295-8	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Yurt Dışında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Sami BASKIN ORCID iD: 0000-0002-4159-5480 Müjgan BEKDAŞ ORCID iD: 0000-0003-4313-5880	Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	EDU000000
	DOI
	10.37609/akya.3471

Kütüphane Kimlik Kartı

Yurt Dışında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar / ed .Sami Baskın, Müjgan Bekdaş.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
131 s. : tablo, harita. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253752958

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Türkçe, son yıllarda gerek Türkiye'nin artan uluslararası etkinliği gerekse Türk kültürüne olan ilginin büyümesiyle birlikte yurt dışında yabancı bir dil olarak fazla talep görmektedir. Özellikle Türkiye'nin tarihi, kültürel zenginlikleri ve jeopolitik önemi ile uluslararası ilişkilerde artan etkinliği Türkçeyi öğrenme motivasyonunu artırmaktadır. Türkiye açısından bakıldığında ise Türkçenin yabancı bir dil olarak yurt dışında öğretilmesi hem dil politikası hem de kültür diplomasisi açısından önemlidir. Bunun bilincinde olan Türkiye son yirmi beş yılda Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimine büyük yatırımlar yapmaktadır. Bu yatırımları sahada bir ürüne dönüştürebilmek için Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı ve T.C. Millî Eğitim Bakanlığı takdire şayan bir çabayla çalışmaktadır. Bunun yanında yurt dışındaki üniversiteler ve dil kursları da Türkçenin yurt dışında öğretimi için önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Birçok yabancı üniversitede Türkçe bölümleri ya da dil kursları bulunmaktadır.

2024 yılı sonu itibariyle Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı ve T.C. Millî Eğitim Bakanlığı gibi Türk kurumlarının dünyadaki kara parçalarının %81'ine ve var olan nüfusun üçte ikisine hizmet verebilecek örgütlenmeye sahip oldukları söylenebilir. Bu kurumlar tüm dünyaya hizmet verme amacı taşısalar da Yunus Emre Enstitüsü özellikle Avrupa ve Asya'da, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı daha çok Avrupada ve Türkiye Maarif Vakfı Afrika'da daha yaygın hizmet vermektedir. Ancak Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna Hersek, Fransa, Gürcistan, Kosova, KKTC, Pakistan, Romanya, Sırbistan, Somali, Tunus gibi ülkelerde üç kurum birden Afganistan, Avusturya, Belçika, Beyaz Rusya, Bulgaristan, Burundi, Cezayir, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Afrika, Hollanda gibi ülkelerde en az iki kurum birden Türkçe öğretimi için öğretmen veya akademisyen görevlendirmeleri yapmaktadır. Ancak sahada var olan faaliyetlerin akademik anlamda ne ölçüde çalışıldığı veya çalışılan konuların ne kadar dikkate alındığı bilinmemektedir.

Bu çalışmada Türkçe yapılan akademik araştırmaların varlığı sorgulanmıştır. Bunun için dünya dört kıta olarak ele alınmıştır: Afrika, Amerika, Asya ve Avrupa. Sonra Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi için Türkçe yapılan

araştırmalar, Dergipark, Google Scholar gibi veri tabanları taranarak elde edilmiş ve kıtalara göre tasnif edilerek konu aldıkları ũlkelere ve yıllara göre dağılımlı, yöntem ve araştırma türlerine göre dağılımlı, konularına göre dağılımlı gibi kategoriler bakımından incelenmiştir. Bu inceleme meta-analizi esas alınarak yapılmıştır. Meta-analizi, bir konuya ilişkin farklı çalışmalardan elde edilen sonuçları birleştirerek genel bir değerlendirme yapmayı amaçlayan istatistiksel bir tekniktir. Bu yöntem, bir araştırma sorusuna dair daha geniş bir perspektif sunmak, bireysel çalışmalardaki örnekleme büyüklüğünü artırarak güç elde etmek ve farklı çalışmalar arasında gözlenen tutarsızlıkları analiz etmek için kullanılır.

Yapılan inceleme neticesinde Amerika kıtasında Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilimi ile ilgili öğretim faaliyetlerinin sınırlı olduğu, yapılan çalışmaların da buna paralel olarak az olduğu görölmüştür. Araştırmaların genellikle Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar, ihtiyaç analizleri gibi konulara odaklandığı tespit edilmiştir. Bunun yanında Türk araştırmacılarının Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimini yurt dışındaki durumuna dair fazla araştırma yapmadığı ve bu durumun teşvik edilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak yurtdışında öğretilimi, sadece bir dil eğitimi değil, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel ve diplomatik gücünü artıran stratejik bir araç olduğu düşünöldüğünde nitelikli öğretilenler, uygun materyaller ve etkili yöntemlerin ortaya çıkması için akademik araştırmaların sayısının artması ve bunların ilgili kurumlar tarafından dikkate alınması gerekmektedir.

Editörler

Sami BASKIN

Müjgan BEKDAş

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Yurt Dışında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimi.....1 Sami BASKIN
BÖLÜM 2	Afrika Kıtasında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimine Yönelik Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar 21 Dinçer BEKTAŞ
BÖLÜM 3	Amerika Kıtasında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimine Yönelik Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar 45 Müjgan BEKDAŞ
BÖLÜM 4	Asya Kıtasında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimine Yönelik Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar 67 Firat YILMAZ
BÖLÜM 5	Avrupa Kıtasında Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretimine Yönelik Yapılan Türkçe Akademik Çalışmalar 97 Nurullah KARAOĞULLARI

YAZARLAR

Doç. Dr. Sami BASKIN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dinçer BEKTAŞ

Öğretmen, Durugöl Şehit Burçin Damcı Ortaokulu

Dr. Öğr. Üyesi Müjgan BEKDAŞ

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Fırat YILMAZ

Öğretmen, Almus Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu

Dr. Öğr. Gör. Nurullah KARAOĞULLARI

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

YURT DIŞINDA TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİ

Sami BASKIN¹

| GİRİŞ

Türkiye, 85 milyonu aşkın nüfusu ile 196 ülke arasında 18. en kalabalık ülkedir (TÜİK, 2024). IMF verilerine göre ise Türkiye, 2023 itibariyle 1,024 trilyon dolarlık GSYH'sı ile dünyanın 17. büyük ekonomisidir. OECD ve G20 üyesi olan Türkiye, resmi kalkınma yardımları (ODA) bakımından giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Worldbank, 2023). Bunun yanında coğrafi ve stratejik konumu, kültürel mirası ve kurduğu iyi ilişkiler Türkiye'nin uluslararası arenada görünürlüğünü arttırmıştır. Bu durum ise Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimine olumlu yansımıştır. Resmi rakamlara göre, Türkiye'ye eğitim almak için gelen öğrenci sayısı 2024 yılında 300 bini geçmiş durumdadır. Unesco verilerine göre bu rakam, Türkiye'nin uluslararası öğrenciler için 8. popüler eğitim destinasyonudur (Memurlarnet, 2024). Bunun yanında Türkçeyi yabancı bir dil olarak kendi ülkesinde öğrenen kişilerin sayısı da azımsanmayacak kadar çoktur. Örneğin Kırgızistan'da 1996 yılından bu yana, yaklaşık 30 bin Kırgız vatandaşı Türkçe sertifikasını almıştır. Sadece 2023-2024 eğitim öğretim yılında 4 bine yakın kursiyer sertifika almaya hak kazanmıştır. Ülkedeki bu beklentiyi karşılamak için Türkiye Cumhuriyeti BiŐkek Büyükelçiliği Eğitim MüŐavirliğine bağlı olarak 48 öğretmen Türkiye Türkçesi Eğitim Öğretim Merkezinde (TÖMER) ders vermektedir (TRTAvez, 2024).

¹ Doç. Dr. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ORCID iD: 0000-0002-4159-5480

sorunlar yüzünden ilişkiler durma noktasına gelmiştir. Peru, Paraguay gibi Latin ülkelerinden Ermeni diasporasının etkisiyle Türkiye'nin imajı iyi değildir. Benzer şekilde Danimarka'da veya Çek Cumhuriyeti'nde de Türkiye'ye iyi gözle bakılmamaktadır. Orta ve Güney Afrika ülkeleri ise tam bağımsızlıklarını yeni yeni kazanmaktadır. Bu yüzden ileriki yıllarda bu ülkelerde Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminin gelişeceği öngörülebilir. Libya, Yemen gibi savaş halinin sürdüğü coğrafyalarda öğretim elemanlarının can güvenlikleri göz önünde bulundurulduğundan buralara kimse görevlendirilmemiştir.

Sonuç olarak denilebilir ki denilebilir ki T.C. Millî Eğitim Bakanlığının ilk kez 1965'te Almanya'ya 17 öğretmen görevlendirmesiyle başlayan yurt dışında Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi süreci, TİKA'nın 2001-2002 eğitim öğretim yılında, 13 ülkede 15 Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde 13 öğretim elemanını Türkoloji Projesi (TİKA, 2011) kapsamında görevlendirmesiyle farklı bir evreye geçmiş, zamanla 100'den fazla ülkede ve on bini aşkın personelle büyük bir eğitim-öğretim seferberliğine dönüşmüştür. Bu gelişim, sahada emek veren öğretmenlerin ve onları görevlendiren kurumların üstün gayretleriyle mümkün hale gelmiştir. Söz konusu öğretmen ve akademisyen görevlendirmelerini yapan kurumların personel dağılımları göz önünde bulundurulduğunda denilebilir ki Afrika'da Türkiye Maarif Vakfı, Avrupa'da T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Avrupa ve Asya'da ise Yunus Emre Enstitüsü ön plana çıkmaktadır. Bunun yanında tüm kurumların Güney Amerika'da, Orta ve Güney Afrika'da ve Uzak Doğu Asya'da Türkçeye alan açmak için daha fazla çaba sarf etmeleri beklenmektedir.

| KAYNAKLAR

- TİKA (2018). *TİKA'dan Bosna Hersek'te eğitime destek*. https://tika.gov.tr/detail-tika%-27dan_bosna_hersek%27te_egitime_destek/ (erişim tarihi: 04.12.2024).
- AA (2023). *Orta Afrika Cumhuriyeti'nde FETÖ iltisaklı okulların TMV'ye devredilmesine ilişkin mutabakat imzalandı*. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/orta-afrika-cumhuriyeti-nde-feto-iltisakli-okullarin-tmv-ye-devredilmesine-iliskin-mutabakat-imzalandi/2812672> (erişim tarihi: 12.12.2024).
- Baskın, S. & Toyran, M. (2021). Yurt dışında yaşayan Türkler ve Türkçe eğitimi: İngiltere örneği (Genel durum, sorunlar ve öneriler). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1128-1150.
- Belgrad Üniversitesi (2024). *Turkish language, literature and culture*. <http://new.fil.bg.ac.rs/lang/sr/katedre/orientalistika/turski-jezik/zaposleni/> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- CNNTürk, (03.01.2024). *Türk diziler Latin Amerika'yı fethetti*. <https://www.cnntrk.com/magazin/turk-diziler-latin-amerikayi-fethetti-2075658> (erişim tarihi: 01.12.2024).

- Çağ, H. D. & Bölükbaş Kaya, F. (2021). Türkçenin yurt dışında yabancı dil olarak öğretilmesine genel bir bakış. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 2021, 74-101
- DİB (2024). *Diyanet İşleri Başkanlığı görev ve çalışma yönergesi*. <https://hukukmusa-virligi.diyaret.gov.tr/Documents/G%C3%B6rev%20ve%20C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Y%C3%B6nergesi.pdf> (erişim tarihi: 02.12.2024)
- Guner, F., & Kartal, E. (2021). Fransadaki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri. *Litera*, 31(1), 371-394.
- Habertürk (09.02.2023). *Amerika kıtasında kaç ülke var? Amerika kıtasındaki ülke sayısı ve isimleri*. <https://www.haberturk.com/amerika-kitasinda-kac-ulke-var-amerika-kitasindaki-ulke-sayisi-ve-isimleri-hteg-3564186> (erişim tarihi: 01.12.2024).
- JGU (2024). *Türkçe sertifika programı*. <https://www.turkologie.uni-mainz.de/zertifikatsprogramm-tuerkisch/> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- Kastamonu Üniversitesi (2024). *Türkiye Maarif Vakfı okulları mezunlarına duyurulur*. <https://iso.kastamonu.edu.tr/index.php/component/content/article/tuerkiye-maarif-vakfi-okullari-mezunlarına-duyurulur-to-the-attention-of-turkish-maarif-foundation-schools-graduates?catid=12&Itemid=101> (erişim tarihi: 11.12.2024).
- Kızılay (2024). *Kızılay ikinci el giysi faaliyeti nelerdir?*. <https://www.kizilay.org.tr/SS-/#:~:text=AFAD%20taraf%C4%B1ndan%202014%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20yay%C4%B1mlanan,alanlarda%20ise%20destek%20C3%A7%C3%B6z%C3-BCm%20ortag%C4%B1d%C4%B1r> (erişim tarihi: 06.12.2024).
- Kızılay (2024b). *Göç ve mülteci hizmetleri*. <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz/goc-ve-multeci-hizmetleri> (erişim tarihi: 06.12.2024).
- MEB (2024). *Yurt dışı temsilciliklerimiz*. <https://abdigm.meb.gov.tr/www/yurt-disi-temsilciliklerimiz/icerik/27> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- Medyascope (2021). *FETÖ okulları Almanya ve ABD'de de eğitim vermeye devam ediyor, 19 ülkede ise FETÖ bağlantılı okul Türkiye Maarif Vakfı'na devredildi*. <https://medyascope.tv/2021/11/08/feto-okullari-almanya-ve-abd-de-egitim-vermeye-devam-ediyor-19-ulkede-ise-feto-baglantili-okul-turkiye-maarif-vakfina-devredildi/> (erişim tarihi: 12.12.2024).
- Memurlar.net (2024). *Türkiye yabancı öğrencilerin en çok tercih ettiği 8. Ülke*. <https://www.memurlar.net/haber/1114441/turkiye-yabanci-ogrencilerin-en-cok-tercih-et-tigi-8-ulke.html> (erişim tarihi: 19.12.2024).
- Öztürk, K. (n.d.). *Millî Eğitim Bakanlığının uluslararası eğitim çalışmaları*. İlke Vakfı. <https://ilke.org.tr/mill-egitim-bakanliginin-uluslararası-egitim-calismalari-> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- Resmî Gazete (2016). *Türkiye Maarif Vakfı Kanunu*. <https://www.resmigazete.gov.tr/es-kiler/2016/06/20160628-17.htm> (erişim tarihi: 12.12.2024).
- Sayar, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenlerine yönelik bir ihtiyaç analizi: Cibuti örneği. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (5), 95-108.
- Şahin, M. M. (2022) Yunus Emre Enstitüsünün Türkçe Öğretimi Kapsamında Ortadoğudaki Varlığı ve 2020 Faaliyet Raporu'na Göre Ortadoğu Vatandaşlarının Türkçe Öğretim Portalı'na İlgisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 55-71.

- T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2022). *Cumhurbaşkanı Erdoğan: ABD'nin YPG yanlışını kabullenmemiz mümkün değil*. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdogan-abdnin-ypg-yanlisini-kabullenmemiz-mumkun-degil> (erişim tarihi: 01.12.2024)
- TİKA (2011). *Türkoloji projesi tek elde toplanıyor*. <https://tika.gov.tr/announcement/turkoloji-projesi-tek-elde-toplaniyor/> (erişim tarihi: 19.12.2024).
- TİKA (2016). *Duşanbe Türkiye Türkçesi Eğitim Öğretim Merkezi'ne donanım desteği*. https://tika.gov.tr/detail-dusanbe_turkiye_turkcesi_egitim_ogretim_merkezi%27ne_donanim_destegi/ (erişim tarihi: 04.12.2024).
- TİKA (2023). *Balkanlar'ın En Eski Türkoloji Bölümüne TİKA'dan Destek*. https://tika.gov.tr/detail-balkanlar_in_en-eski_turkoloji_bolumune_tika_dan_destek/ (erişim tarihi: 04.12.2024).
- TİKA (2024a). *TİKA'dan Ürdün'de Türkçe öğrenimine destek*. <https://tika.gov.tr/tika-dan-urdunde-turkce-ogrenimine-destek/> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- TİKA (2024b). *TİKA Kuzey Makedonya'da Türkçe eğitime destek vermeye devam ediyor*. TİKA Resmi Web Sitesi. <https://tika.gov.tr/tika-kuzey-makedonyada-turkce-egitime-destek-vermeye-devam-ediyor/> (erişim tarihi: 04.12.2024).
- Tok, M. & Yığın, M. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 8, 132-147.
- TRTAvaz, (2024). *Kırgızistan'da, Türkiye Türkçesini öğrenenlerin sayısı her yıl artıyor*. <https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/kirgizistan-da-turkiye-turkcesini-ogrenenlerin-sayisi-her-yil-artiyor/65d1f247a62ecef07a980b2>
- TÜİK (2024). *Dünya Nüfus Günü, 2024*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2024-53680#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%2085%20milyon%20372%20bin,1%20C1'ini%20olu%C5%9Fturdu.> (erişim tarihi: 19.12.2024).
- Türkiye Maarif Vakfı (2024). *Kuruluş amacı*. <https://turkiyemaarif.org/> (erişim tarihi: 12.12.2024).
- Worldbank (2023). *Türkiye genel bakış*. <https://www.worldbank.org/tr/country/turkey/overview#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%20IMF'ye%20g%C3%B6re%202023,%C3%B6nem%20kazanan%20bir%20don%C3%B6r%20%C3%BClkedir.> (erişim tarihi: 19.12.2024).

AFRİKA KITASINDA TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN TÜRKÇE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Dinçer BEKTAŞ¹

|GİRİŞ

Afrika kıtasında Birleşmiş Milletler tarafından tanınan 54 ülke bulunmaktadır(Gürbüz,2023). Bu ülkeler dünyadaki ülkelerin %35'e yakın bölümünü oluşturmaktadır. 1 milyara yakın nüfusu ile Afrika, dünya nüfusunun 1/7'sini oluşturmaktadır.

Afrika ülkelerinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, özellikle son dönemde Türkiye ile Afrika'nın artan diplomatik, ekonomik ve kültürel ilişkileriyle birlikte hız kazanmıştır. Türkiye'nin Afrika ile olan ilişkileri 2000 yılından sonra ivme kazanmıştır. Afrika Kıtası'nda yapılan çalışmalar arasında eğitim faaliyetleri de bulunmaktadır. Kamu diplomasisi adı altında yapılan eğitim destekleri Türkiye için orta ve uzun vadede sonuçları alınması planlanan faaliyetlerdir (Canpolat, 2022).

Bu faaliyetler, Türkiye'nin yumuşak güç politikası çerçevesinde Türk kültürünü tanıtmayı ve Türkçe dilini yaygınlaştırmayı çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Türkçenin Afrika'da yabancı dil olarak öğretilmesi, sadece dil öğretimi değil, aynı zamanda kültürel ilişkilerin güçlenmesi ve Türkiye'nin uluslararası ilişkilerde etkin bir aktör olmasına katkıda bulunmaktadır.

¹ Öğretmen, Durugöl Şehit Burçin Damcı Ortaokulu, dincerbektas@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8081-2866

Sonuç olarak, Türkiye'nin Afrika'daki eğitim çalışmaları, son yıllarda hızla artan Türkiye-Afrika ilişkileri bağlamında önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim alanındaki bu faaliyetler, hem Türkiye'nin yumuşak güç stratejisinin bir parçası olarak görülmekte hem de Afrika ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Afrika kıtasında Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminin yaygınlaştırılabilmesi ve bir sisteme oturtulabilmesi için yapılmış ve yapılacak çalışmaların bulguları büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda akademik çalışmaların bölgede artmasının sağlanması, öğretim programlarının bölgede faaliyet gösteren Türkiye'nin temsilcisi konumundaki kurumlar tarafından geliştirilmesi ve standartlaştırılması Türkçenin öğretimi yoluyla Türkiye'nin Afrika politikasına katkı sağlaması açısından önemlidir.

Değerlendirilen Kaynaklar

A) Lisansüstü Kaynaklar

A.1) Yüksek Lisans Tezleri

- Abdelmeneam, D. Y. Z. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin kullandıkları sözcük öğrenme stratejileri (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Adam, H. E. A. (2022). Türkiye'de ve Sudan'da dijital oyunlarla yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi (Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Ahmed, E. (2023). Yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar Sudan- Kur'an-ı Kerim ve İslami Bilimler Üniversitesi örneği (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Aksoy, K. (2021). Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Tunus örneği (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-Sebahattin Zaim Üniversitesi ortak program).
- Arhan, A. (2015). *Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin yazılı anlatımında yaptıkları ad durum eki yanlışları* (Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Avcı, S. (2019). Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimine iki dilliliğin etkisi (Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Avcı, M. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin öğrencilerin konuşma tutum ve başarılarına etkisi (Somali örneği)* (Yüksek lisans tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Çimen, İ. (2023). *Somali'de Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Bir durum örneği* (Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

- Emam, D. M. T. (2020). Mısır'daki Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinin yazma düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi (Ayn Şems Üniversitesi örneği)(Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Emin Avcı, F. Z. (2018). *Temel seviyede seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen yabancıların karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri: Tunus örneği* (Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Haddad, L. I. (2021). *Cezayir'de yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin ve öğrenenlerin eğitsel kısa film materyalinin öğrencilere sağladığı dilsel ve kültürel kazanımlara ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Hamaratlı, E. (2015). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde kelime ağı oluşturma yönteminin öğrencilerin yazma becerisi ve motivasyonuna etkisi: Mısır örneği* (Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- İltar, L. (2014). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde Arapça-Türkçe ortak kelimeler yardımıyla etkinlik geliştirme ve uygulama: Mısır örneği* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Mantı M. İ. (2017). Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında bağdaşıklık: Kahire örneği (Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Mohammed Keriatı, M. (2021). *Cezayir'de Türkoloji Bölümünde okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama ve dilbilgisi düzeylerine dair bir araştırma* (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Sarıdoğan, E. N. (2023). Etiyopyalı öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları (Yüksek lisans tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Sayed, R. A. M. *Türkiye'de Türkçe öğrenen Arap öğrencilerle Mısır'da Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerisi gelişiminin karşılaştırılması ve çözüm önerileri (Mısır Yunus Emre Enstitüsü ve Gazi TÖMER örneği)* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Taşdemir, M. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eğitsel oyunların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri: Türkiye Maarif Vakfının Etiyopya Sebata Kampüsünde bir inceleme (Yüksek lisans tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Türker, A. (2019). *Yaratıcı yazma tekniklerinin yabancı dil olarak Türkçe yazma becerilerine etkisi: Somali örneği* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Younsi, B. (2022). Cezayirli öğrencilerin Türkçe konuşma becerileri ve bu beceriyi etkileyen faktörler üzerine bir inceleme (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

A.2) Doktora Tezleri

- Emek, M. (2017). Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü Temel Düzey (A1-A2) Türkçe Öğretim Programının diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi bağlamında stuflebeamin çevre girdi süreç ürün modeliyle değerlendirilmesi (Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

B) Makaleler

- Arat, E. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatım hataları: Sudan örneği. *Uluslararası Öğretimi* <http://dx.doi.org/10.47834/utoad.11> Araştırmaları Dergisi (UTÖAD), 1(1), 63-82
- Avcı, S., & Yiğit, M. (2022). Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimine iki dilliliğin etkisi. *International Journal of Language Academy*, 10 (1), 265-283.
- Avcı, M., & Ünal, F. T. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin öğrencilerin konuşma tutum ve başarılarına etkisi (Somali örneği). *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(4), 119-129.
- Çangal, Ö. (2021). Cezayir'de Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 210-227.
- Dağcı, L., & Çetin, M. (2019). Tanzanya'da yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde karşılaşılan sorunların karşılaştırılması ve çözüm önerileri denemesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(42): 4531-4545.
- Dolunay, S. K. ve Mantı M. İ. (2018). Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında bağdaşıklık: Kahire örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 386-419.
- Emek, M., & Feyzioğlu, N. (2024). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil ihtiyacı analizi: Cezayir örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 446-463.
- Emek, M. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji bölümü öğrencilerinin temel düzey (a1-a2) yazılı anlatımlarının incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 3(1), 46-74.
- Emek, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Cezayir'deki Türkoloji bölümü öğrencilerinin B1-B2 düzeyi yazılı anlatımlarının yanlış çözümlemesi yaklaşımıyla değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 77-92.
- Göktaş, B., & Çangal, Ö. (2023). Cezayirli Türkoloji öğrencilerinin Türk kültürüne yönelik farkındalıkları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(1), 305-327.
- Göktaş, B., & Karataş, F. (2022) Sudan'da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 26-54.
- Hoşça, F. (2020). *Sudan'da Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar. Sosyal Bilimler Akademik Dergisi*, 3 (1), 77-87.
- İnan, R., & Öztürk, M. (2015). Değişkenler açısından Araplara Türkçe öğretimi (Ürdün-Mısır örneği). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 377-392.
- Kaya, M. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerin Türkçe öğrenme süreci ve Türkiye'ye ilişkin genel görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 11 (3), 37-53.
- Mansour, O. (2016). Türk dizileriyle kültür aktarımı ve Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 1(1), 64-81.
- Özdemir, V., & Yazıcı, M. H. (2017). Araplara Türkçe öğretiminde alfabe sorunu: İskenderiye örneği. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2(1), 55-70.

- Sallabaş, M. E., & Avcı, F. Z. E. (2020). Temel seviyede seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal of Language Academy*, (33), 248-266.
- Sayar, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenlerine yönelik bir ihtiyaç analizi: Cibuti örneği. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (5), 95-108.
- Vatansever Bayraktar, H., & Aksoy, K. (2023). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Tunus örneği. *Turkish Studies – Language and Literature*, 18(2), 1369-1394.

| KAYNAKÇA

- Akgün B. (2021) Afrika'nın geleceği için eğitim: Türkiye Maarif Vakfı, Kriter Dergi, Yıl:6, Sayı:63
<https://kriterdergi.com/dosya-afrikada-turkiye/afrikanin-gelecegi-icin-egitim-turkiye-maarif-vakfi>
- Canpolat, M.H.(2022) Afrika kıtasında Türkiye'nin eğitim alanında yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri(Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Daban, C. (2021), 21. yüzyılda Türkiye'nin Afrika ülkeleri ile siyasi ve diplomatik ilişkileri, *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), s. 925-944
- Gürbüz M. (2023). Afrika ülkelerinin sosyo-ekonomik benzerlik analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 1086-1102.
- Şahin, M. M. (2022) Yunus Emre Enstitüsünün Türkçe öğretimi kapsamında Ortadoğu'daki varlığı ve 2020 Faaliyet Raporu'na göre Ortadoğu vatandaşlarının Türkçe Öğretim Portalı'na ilgisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 55-71.
<https://www.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-iliskileri.tr.mfa>
<https://doha.yee.org.tr/tr/kurumsal/egitim-dairesi-baskanligi>
<https://www.yee.org.tr/tr/haber/turkce-afrika-kitasinda-yayginlasiyor>
<https://www.yee.org.tr/tr/yayin/2023-faaliyet-raporu>
<https://turkiyemaarif.org/news/turkiyeafrika-dostlugu-egitim-kalkinma-ve-kultur-is-birligiyle-gucleniyor>

AMERİKA KITASINDA TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN TÜRKÇE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Müjgan BEKDAŞ¹

| GİRİŞ

Günümüzde küreselleşme ve uluslararası etkileşimin artması, diller arası öğrenme ihtiyacını her zamankinden daha fazla öne çıkarmaktadır (Baskın & Erkmen, 2023). Bu bağlamda, Türkçe gibi tarihsel, kültürel ve jeopolitik önem taşıyan dillerin yabancı dil olarak öğretimi, çeşitli ülkelerde ilgi odağı olmaya başlamıştır (Göçer & Moğul, 2011). Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancıların motivasyonları oldukça çeşitlidir. Erdem'in (2009) belirttiği üzere, bu motivasyonlar arasında akademik hedefler, iş dünyasındaki faaliyetler, diplomatik ilişkiler, Türk kültürüne duyulan sevgi ve Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği sürecine dair merak gibi unsurlar yer almaktadır. Ancak, Türkçenin öğretimi, Amerika kıtası gibi coğrafyalarda henüz beklenen yaygınlığa ulaşamamıştır. Bu durumun nedenleri, kısmen dil öğretim politikaları, öğretim materyallerinin yetersizliği ve Türk diasporasının çabalarının sınırlı olmasıyla ilişkilendirilebilir (Kaya, 2014).

Amerika kıtasında yaşayan Türk nüfusu, özellikle Kuzey Amerika'da bulunan Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Kanada'da yoğunlaşmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, kuruluşundan bu yana sürekli göç alan bir ülke olup günümüzde de farklı nedenlerle dünyanın dört bir yanından yüzbinlerce insanı çekmeye devam etmektedir. Türkler de ABD'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra bu ülkeye göç etmeye başlamıştır (Şan & Akyiğit, 2021). En son 2019'da güncellenen Çalışma

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, mujgan.bekdas@ozal.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0003-4313-5880

Makale Çalışmaları

- Abukan, M. (2022). Kolombiya'da Türkçe öğretimi ve Kolombiyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme gereksinimlerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 1-23. DOI: 10.29000/rumelide.1074500.
- Alan N. & Kısa, O. (2022). Amerikan Yabancı Hizmet Enstitüsü tarafından hazırlanmış Türkçe öğretimi seti ve kültürel söz varlığı üzerine. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, 26, 230-241. DOI: 10.29000/rumelide.1073896.
- Dolunay, S. K. (2005). Türkiye ve dünyadaki Türkçe öğretim merkezleri ve Türkoloji bölümleri üzerine bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 1-7.
- Geçer, G. O. & Eşel, G. (2017). Amerikalılara Amerika'da Türkçe öğretmek "Amerikan Barış Gönüllüleri örneği". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1656-1665.
- Kaya, M. (2014). Amerika Birleşik Devletleri'nde Türk varlığı ve Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, (3)4, 135-147.

|KAYNAKÇA

- Abukan, M. (2022). Kolombiya'da Türkçe öğretimi ve Kolombiyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme gereksinimlerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 123. DOI: 10.29000/rumelide.1074500.
- Akarsu, B. & Akarsu, B. (2019). *Bilimsel araştırma tasarımı: Nicel, nitel ve karma araştırma yaklaşımları*. Cinius Yayınları.
- Baskın, S. ve Erkmen, İ. (2023). Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminde yeni bir adım: Uluslararası imam hatip liseleri ve öğrencilerin bu okulları tercih nedenleri üzerine bir araştırma. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 737-751.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education (8th ed.)*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315456539>
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. SAGE Publications.
- Demir, T. T., & Peler, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 185-204.
- Devlin, K. (2015). *Learning a foreign language is a "must" in Europe, not so in America*. (A Pew Research Center Report) from <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/07/13/learning-a-foreign-language-a-must-in-europe-not-so-in-america/>
- Ercilasun, A. B. (1997). *Türk dilinin bugünkü durumu ve yayılma alanları*, 4. Baskı, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
- Erdem, İ. (2009). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Bir Kaynakça Derlemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Göçer, A. & Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 797-810.
- Gümüş, M. (2012). Dil öğretiminde temel beceriler, *НАУКА И НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ*, 2, 267-272.

- Karaoğulları, N. (2024). Eser incelemesi: Türk efsaneleriyle yabancılara Türkçe öğretimi ve etkinlik örnekleri. *Alanyazın*, 5(2), 245-247.
- Kaya, M. (2014). Amerika Birleşik Devletleri'nde Türk varlığı ve Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(4), 135-157.
- Otçu, B. (2014). ABD'deki dil politikaları, iki dilli eğitim programları ve Türk toplumu, *Die Gaste*, 32, ISSN: 2194-2668. <http://www.diegaste.de/gaste/diegaste-sayi3205.html>
- Önal, A. (2017). Amerikan eğitim sisteminde yabancı dil eğitimi: Sorunlar ve öneriler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 45-58.
- Pufahl, I., & Rhodes, N. C. (2011). Foreign Language Instruction in U.S. Schools: Results of a National Survey of Elementary and Secondary Schools. *Foreign Language Annals*, 44(2), 258-288. <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.2011.01130.x>
- Sezer, E. (1999). Amerika Birleşik Devletleri'nde Türkçe öğretimi. *Dil Dergisi*, 82, 79-82.
- Şan, M., & Akyiğit, M. (2021). Göç Kimlik ve Aidiyet: Amerikada Yaşayan Türkler Örneği. *Bilig Dergisi*, 97, 139-165.
- Türkben, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Varıoğlu, B., Şahin, A. & Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yavuzer, H. (2009). Amerikadaki Türkler ve Kurmuş Oldukları Türk Dernekleri, *ZfWT*. 1(1), 171-198.
- Zöhre, H. (2015). *Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan Türkler üzerine halk bilimsel bir inceleme: New Jersey eyaletine bağlı Paterson örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnternet Kaynakları
- Turkpidya, (2024). (https://turkpidya.com/tr/amerikadaki-turkler/#ABDdeki_Turk_Buyukciligi Erişim Tarihi: 14.12.2024).
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, (2014). (<https://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?316a294f-abd5-49ce-88e0-0c9a9cd7b27b> Erişim Tarihi: 14.12.2024).
- World Population Review, (2024). (<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/list-of-countries-by-continent>) (Erişim Tarihi: 21.12.2024).
- Yunus Emre Enstitüsü, (2024) <https://dc.yee.org.tr/tr/haber/education-usa-global-showcase-2024> (Erişim tarihi: 17.12.2024).
- Yunus Emre Enstitüsü. (2024). *Education USA Global Showcase 2024*. Erişim adresi: <https://dc.yee.org.tr/tr/haber/education-usa-global-showcase-2024>

ASYA KITASINDA TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN TÜRKÇE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Fırat YILMAZ¹

|GİRİŞ

Cumhuriyet döneminde Türkçenin yabancı bir dil olarak Asya kıtasında öğretimine bakıldığında ilk çalışmaların Sovyetler Birliğinin dağıldığı, Türkiye Kalkına Ajansı'nın (TİKA) kurulduğu 1991 – 1992 yıllarında yapıldığı görülmektedir. 1992 – 93 eğitim – öğretim yılında başlatılan Büyük Öğrenci Projesiyle birlikte Türkçenin bölgede tanınırlığı artmıştır. Başlangıçta 5 Türk Cumhuriyeti ile sınırlı iken izleyen yıllarda diğer Türk ve akraba topluluklarına da yaygınlaştırılmıştır (Kavak, Y & Başkan, G. A, 2022).

Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminin takip eden yıllarda artarak devam ettiğın görmek mümkündür. 2000'li yıllara gelirken yurt dışında Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminde görev alabilecek sayılı kurum varken 2000'li yıllardan sonra bu rakamın arttığını söylemek mümkündür. 2001 – 2002 eğitim öğretim yılında TİKA tarafından başlatılan Türkoloji Projesi, Türkçenin bölgede öğrenilmesi için atılan önemli bir adım olmuştur (https://tika.gov.tr/announcement/turkoloji_projesi_tek_elde_toplaniyor/).

Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi alanında çalışan bir diğer Kurum olan Yunus Emre Enstitüsün bölgedeki faaliyetleri de 2010'lu yıllara gelirken artarak devam etmiştir. 2007 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsü, Asya ülkelerinin 22'sinde kültür merkezleri aracılığıyla Türkçe öğretim hizmeti

¹ Öğretmen, Almus Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokulu, firat_yilmaz_88@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0006-4357-0777

yılına kadar lisansüstü tez çalışması, 2012 yılına kadar makale araştırmasının yapılmamış olması, bölgede Türkçe öğretiminin yapılmadığını değil de yapılan çalışmaların tanıtılmadığını göstermektedir. Yapılan çalışmaların 2020 yılı itibariyle yoğunlaşarak artması Türkçeye olan ilginin bölgede arttığını ve araştırmacıların da ilgisini çektiğini gösterir.

Çalışmalardan elde edilen bulgulara göre bölgede Türkçenin yabancı bir dil olarak öğrenilmesi gelecekte de artarak devam edecektir. Çünkü bölgede bulunan kurumlar her geçen gün yeni temsilcilikler açmakta (Köse & Özsoy, 2020) ve Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimini yaygınlaştırmaktadır.

|KAYNAKÇA

- Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*, Gazimağusa, Kıbrıs.
- Akgöz, S., Ercan, İ., & Kan, İ. (2004). Meta analizi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(2), 107-112.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi*. Grafiker Yayınları.
- Göçer, A. (2013). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi. In M. Durmuş & A. Okur (Eds.), *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* (pp. 171-179). Grafiker Yayınları.
- Gökçe, E. U. (2022). Uluslararası ilişkiler çalışmalarında açıklamaya ve anlamaya dayalı nitel araştırma süreci: Yöntemler ve bilgisayar destekli veri analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 37-53
- İşcan, A. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin sorunlarına ilişkin bir değerlendirme. *Aydın TÖMER*, 1(1), 119-138.
- Kardaş, M. N., & Kaya, M. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihçesi. In M. N. Kardaş (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* (pp. 1-25). Pegem Akademi.
- Köse, D., & Özsoy, E. (2020). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020. *Turkophone*, 7(2), 27-54.
- Nurlu, M. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: Görüşler, projeler, etkinlikler, öneriler*. Kalem Kitap.
- Özdemir, C. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Alatoo Academic Studies*, 2(58-65).
- Yakar, H. G., & Fedai, Ö. (2022). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel farkındalık. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (Ö11), 115-137. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1146525>

- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 213-232.
- Yalçınkaya, M., & Beşirli, H. (2022). Türk cumhuriyetleri arasındaki uluslararası öğrenci hareketliliği ve bu hareketliliğin yüksek öğretimin uluslararasılaşma sürecindeki rolü. *Karadeniz Araştırmaları*, 19(74), 363-382.
- https://tika.gov.tr/announcement/turkoloji_projesi_tek_elde_toplaniyor/
- <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu>
- <https://turkiyemaarif.org/editions/turkcenin-yabanci-dil-olarak-ogretimi-programi-2-baski>
- <https://turkiyemaarif.org/dunyada-maarif>
- <https://abdigm.meb.gov.tr/www/yurt-disi-temsilciliklerimiz/icerik/27>
- <https://yl.gedik.edu.tr/master-ve-doktora-ayni-sey-mi>
- <https://acikveri.ulakbim.gov.tr/acik-veri-acik-bilim/bolum-2-arastirma-verisi-hazirlama-sureci/2-5-veri-toplama-araclari/>

Değerlendirilen Kaynaklar

A) Lisansüstü Kaynaklar

A.1) Yüksek Lisans Tezleri

- Akbaş, Ö. (2018). *Gürcistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenme ihtiyaçları ile motivasyon engelleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aljaradat, Y. (2020). *Filistin'de üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ardalani, M. S. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde İranlı öğrencilerin motivasyonları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayub, M. B. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Hindistan örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Chishti, S. Z. (2021). *Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Türkiye-Hindistan örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çolakoğlu, A. V. (2021). *Lübnan'da Türkçe öğretiminde karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngör, H. (2013). *Doğrudan öğretim stratejilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlı öğrencilerin metin özetleme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İnan, K. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların yazılı anlatımları üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Jamrji, F. (2021). *İkitelli Irak Türkmenlerinin yabancı dil olarak Türkiye Türkçesi öğreniminde televizyonun rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jarbold, N. (2012). *Moğolistan'ın Bayan Olgii bölgesindeki Kazak öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğrenirken yaptıkları yazılı anlatım yanlışlarının dil bilgisi açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Jeon, K. (2017). *Güney Kore üniversitelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin okuma becerisinde karşılaştıkları sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Kahhaleh, H. M. M. (2024). *Ürdünlü üniversite öğrencilerinin Türkçe konuşma becerisinde yaşadıkları zorluklar ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). 9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırbaş, G. (2017). *Türkçe öğrenen Ürdün öğrencilerin A2 düzeyi yazma becerisinde karşılaştıkları güçlükler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Latifova, A. (2021). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Azerbaycan modeli* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). 9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Manvelidze, M. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Gürcü öğrencilere sıfat fiil ekleminin öğretimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Minhaj, M. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Hindistanlı öğrencilerin yazma becerisinde karşılaştıkları sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nazary, K. (2018). *Afganistan'da Türkçe öğretimi bağlamında gelişen Türkiye algısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nekzad, M. (2016). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Afganistan uyruklu öğrencilerin Türkçeye karşı tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). 9 Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Subaşı, M. E. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde WEB 2.0 araçlarının kullanımı: Türkiye Maarif Vakfı okulları Irak örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Batman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Tay, İ. (2023). *Türkçeyi Suriye güvenli bölgede yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma kaygı, tutum ve öz yeterliliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Windawi, M. S. A. B. (2022). *Irak Türkmenlerinin yaygın eğitim yoluyla Latin harfli Türkçe öğrenimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yiğit, Ö. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi: Suriye güvenli bölge örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zardad, A. (2023). *Pakistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve karşılaşılan sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

A.2) Doktora Tezleri

- Başar, U. (2019). *İranda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Topal, Y. (2007). *Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde öğretim dili değişkeninin öğrenci başarısına etkisi (Afganistan örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

B) Makaleler

- Abukan, M. (2021). Gürcistan'da iki dilli Türkçe öğrencilerinin Türkçeyi öğrenme durumlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 25, 968-986.
- Abukan, M., & Tandilava, L. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Gürcistan'daki A2 düzey Türkoloji bölümü öğrencilerinin yazılı anlatımlarının noktalama, yazım ve yönünden incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(2), 544-560.
- Abukan, M., & Tchkonina, L. (2023). Gürcistan'da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Gürcü öğrencilerin konuşma (sözlü anlatım) becerilerinin değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 33, 151-171.
- Ali, M. A. (2023). Afganistan'daki Türkçe öğretim merkezleri üzerine bir değerlendirme. *Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(3), 222-233.
- Aljaradat, Y., & Yeşilyurt, E. (2021-2022). Filistin'de üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 28-41.
- Akkaya, A., & Gün, M. (2016). Araplara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Ürdün örneği. *Turkish Studies*, 11(19), 9-18.
- Arık, İ., & Çelik, F. (2019). Türk dizilerinin Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Türkçe öğrenmeye etkisi: Kırgızistan örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(64), 677-691.
- Başar, U., & Yeşilyurt, E. (2016). Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrenen ihtiyaçlarının belirlenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Tiflis Türk Kültür Merkezi örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 1005-1020.
- Başar, U.** (2018). Afganistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğretim üzerine güncel bir değerlendirme. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3(1), 1-20.
- Boylu, E. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen temel seviyedeki İranlı öğrencilerin yazma problemleri. *Journal of World of Turks*, 6(2), 335-349.
- Boylu, E., & Başar, U. (2015). Televizyondan yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine ilişkin bir durum tespiti: İran örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(4), 401-414.
- Chishti, S. Z. (2020). Geçmişten günümüze yabancı dil olarak Türkçenin varlığı: Hindistan örneği. *International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language*, 3(2), 99-110.
- Eraslan, F., & Yücel, D. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan yabancılar Türkçe öğretimine bakışı: Kazakistan ve Bosna-Hersek örnekleri. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(26), 483-499.

- Güneş Özden, M., Boylu, E., & Başar, U. (2017). İnan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yerel öğretmenlerin dil öğretim tecrübelerine ilişkin bir durum tespiti. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 595-613.
- Güngör, A. (2018). Kazakistan'da Türkçe öğreniminin dünü, bugünü ve yarını. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1875-1883.
- İşcan, A., Şahin, Y., Varışoğlu, B., Kana, F., & Şengül, K. (2012). Hindistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen genç yetişkinlerin öğrenme geçmişlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies*, 7(4), 407-415.
- İşcan, A. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma kaygısı üzerine bir inceleme: Ürdün Üniversitesi örneği.
- Kırbaş, G. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Ürdünlülerin yazılı anlatımlarının ses bilgisi bakımından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 5, 29-48.
- Kummuz, Y., & Karakuş, N. (2022). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için etkin katılımlı öğrenme ölçeği ve Türkçe dil ihtiyacı ölçeği geliştirilmesi: Gürcistan örneği. *Ulak Bilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 1313-1329.
- Öter, V., & Yücel, D.** (2023). Vygotsky'nin sosyal çevre kuramının yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine etkisi: Erbil örneği. *International Social Sciences Studies*, 9, 8696-8704
- Sözer, B., & Semiz, K. (2022). Kazakistan örneğinde Türkçe öğreticilerinin genel durumu, sorunlar, beklentiler ve öneriler. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 1815-1844.
- Şahin, Y., İşcan, A., Kana, F., & Koçer, Ö. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ihtiyaç algıları: Betimsel bir durum çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(4), 1185-1198.
- Tuzlukaya, S. (2019). Filistinli öğrencilerin Türkçe öğrenirken temel düzeyde (A1-A2) karşılaştıkları ortak güçlükler. *Aydın Tömer Dergisi*, 4(1), 31-55.
- Uçak, S. (2012). Irak'ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkiye, Türkler ve Türkçe algısı. *Türk-İş Studies*, 12(14), 491-512.
- Uysal, S. (2021). Kırgızistan'da Türkiye Türkçesi öğretiminde kültürel farkındalık oluşturma: KTMÜ hazırlık sınıfı örneği. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 104-112.

AVRUPA KITASINDA TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN TÜRKÇE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Nurullah KARAOĞULLARI¹

|GİRİŞ

Son yıllarda Türkçe öğretimi, sadece Türkiye'ye gelenler için bir ihtiyaç olmaktan çıkıp Türk kültürünü ve tarihini tanımak isteyen bireyler için de bir tercih haline gelmiştir. Türkiye'nin artan turizm potansiyeli ve ticari ilişkileri bu süreci destekleyen önemli unsurlardır (Aslan, 2022). Türkçeye olan talebin her geçen gün artması, Türkçenin Yabancı bir dil olarak öğretimi alanında daha fazla çalışma yapılmasını gerektirmektedir (Bekdaş, 2022).

Özellikle Avrupa kıtasında, Türkiye'nin tarihi bağları, ticari ilişkileri ve kültürel etkileri Türkçe öğrenme talebini artıran önemli unsurlar arasındadır (Aslan, 2022). Avrupada Türkçe öğretimi özellikle Almanya ve Fransa gibi ülkelerde yoğunlaşmıştır. Bu ülkelerde yaşayan Türk diasporasının etkisi, tarihî bağlar ve mevcut ekonomik ilişkiler Türkçeye olan ilgiyi artırmıştır (Nurlu, 2013).

27 ülkeden oluşan Avrupa Birliği (AB), dünya üzerindeki en büyük siyasi ve ekonomik örgütlenmelerden biridir. Dünya nüfusunun yaklaşık %6'sını teşkil etmesine rağmen AB, ticaret ve ekonomi açısından küresel aktörler arasında önemli bir yere sahiptir. Bu durum, Avrupa'nın sadece ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve dilsel etkileşimlerin de merkezi haline gelmesine katkı sağlamaktadır. Gelişmiş altyapı imkânları, ortak teknik standartlar ve geniş

¹ Dr. Öğr. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, nurullah.karaogullari@mku.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0001-9034-9262

ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulgularına dayanarak Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi alanında araştırmacılar, eğitimciler ve politika yapıcılar için aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Mevcut çalışmaların büyük bir kısmı nitel yöntemlerle sınırlı kalmıştır. Daha genellebilir sonuçlar elde edebilmek için nicel ve karma yöntemlere dayalı araştırmaların teşvik edilmesi gereklidir. Bu durum, örneklem büyüklüğünün artırılmasını ve daha kapsamlı veri analiz tekniklerinin kullanılmasını sağlayacaktır.
2. Türkçenin öğretiminde kullanılan materyallerin çeşitliliği ve kalitesi artırılmalıdır. Özellikle Avrupa'daki farklı ülkeler için yerel kültürel bağlamlara uygun materyaller geliştirilmesi önem taşımaktadır. Materyal geliştirme sürecinde, öğrencilerin dil ihtiyaç analizine dayalı bir yaklaşım benimsenmelidir.
3. Türkçe öğretimi yapan öğretmenlerin pedagojik ve yöntemsel anlamdaki yeterliklerini artırmak amacıyla hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir. Öğitmenlerin, dijital araçlar ve çağdaş öğretim yöntemlerine yönelik becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmelidir.
4. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sırasında dil eğitiminin yanı sıra Türk kültürünün aktarımı da önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, dil öğretim programları kültürel etkinliklerle desteklenmeli ve öğrencilerin kültürel adaptasyonu kolaylaştırılmalıdır.
5. Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi alanında uluslararası kuruluşlar ve üniversitelerle iş birliği yapılması, Türkçenin küresel ölçekte yaygınlaştırılmasını sağlayabilir. Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı gibi kurumların bu bağlamdaki faaliyetlerinin artırılması önem arz etmektedir.
6. Özellikle Avrupa'daki öğrencilerin Türkçe öğrenme motivasyonları bireysel ve mesleki hedeflere göre değişiklik gösterebilir. Bu açıdan öğrenci motivasyonunu artıracak teşvik edici uygulamaların (burslar, sertifika programları gibi) geliştirilmesi önemlidir.
7. Avrupa'daki üniversitelerde Türkoloji bölümlerinin güçlendirilmesi, Türkçenin akademik bir dil olarak yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, üniversitelerarası değişim programları ve akademik işbirlikleri teşvik edilmelidir.

İNCELENEN ARAŞTIRMALAR

1. Lisansüstü Tezler

- Akkaya, C. (2021). *Almanya'da okutulan "Kolay Gelsin!" adlı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitabı setinin incelenmesi* (Tez No. 676974) [Yüksek Lisans, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Akbulut, B. (2021). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerinin Türkçenin sesletimi edinimine etkisi* (Bosna Hersek örneği) (Tez No. 677739) [Yüksek Lisans, Bartın Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Altay, E. (2022). *Balkanlarda Türkçe öğretimi: Kuzey Makedonya örneği* (Tez No. 773326) [Yüksek Lisans, Adıyaman Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Andriienko, D. (2014). *Ukrayna'da Türkçe öğretimi* (Tez No: 361777) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Aydoğdu, E. (2011). *Bulgaristan'da Türkçe öğretimi ve ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının incelenmesi* (Tez No. 303708) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Baki, E. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Kuzey Makedonyalıların yazılı anlatım yanlışlarının incelenmesi* (Tez No. 662179) [Doktora, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Çangal, Ö. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği* (Tez No: 336087) [Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi
- Çelik, K. (2021). *Bosna-Hersek'te yürütülen 'Tercihim Türkçe Projesi'ne ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Tez No. 697181) [Yüksek Lisans, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Delioğlu, G. (2022). *Almanya üniversitelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (Tez No. 833899). [Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Dıdkıvska, O. (2023). *Ukraynalıların Türkçe öğrenme sürecinde Ukraynaca-Türkçe dil farklılıklarından kaynaklanan sorunları* (Tez No. 798503) [Yüksek Lisans, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Erdem, C. (2015). *Polonya'daki Türkoloji bölümlerinde Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ve öğrencilerin Türkçe becerileri* (Tez No. 388222) [Doktora, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- İbragiç, İ. (2017). *Bosna Hersek'te ilköğretimde yabancı dil olarak Türkçe A düzeyinde yazma sorunları* (Tez No. 469371) [Yüksek Lisans, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Jlita, G. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi: Kosova örneği* (Tez No. 451469) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kalın Salı, F. (2020). *Kuzey Makedonya'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar* (Tez No. 646256) [Yüksek Lisans, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kastal, F. G. (2021). *Arnavutluk'ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe öğrenmeye yönelik algı ve ihtiyaçlarının incelenmesi* (Tez No. 698067) [Yüksek Lisans, Kırıkkale Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kaya, R. (2019). *İtalyanlar için Türkçe öğretimi üzerine yazılmış ders kitaplarında ses bilgisi ve biçim bilgisi konularının incelenmesi* (Tez No. 606590) [Doktora, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Khomeniuk, A. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde karşılaşılan zorluklar (Ukrayna örneği)* (Tez No. 608951) [Yüksek Lisans, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Koç, B. (2015). *Türkçe öğrenen yabancıların kalıp sözleri kullanabilme yeterlikleri: Bosna Hersek örneği* (Tez No. 421446) [Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Kurshumlu, S. (2021). *Türkçe öğrenen Kosovalı öğrencilerin konuşma becerilerindeki biçim bilgisi yanlışları üzerine bir inceleme* (Tez No. 690551) [Yüksek Lisans, Uludağ Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Orhan, D. (2019). *İsveç'te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yetişkinlerin dil ihtiyaçları analizi* (Tez No: 551087) [Yüksek Lisans, Başkent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Palii, O. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından Türkçe ve Ukraynaca dil yapılarının karşılaştırılması* (Tez No. 434513) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Santoglou, A. (2021). *Yunanistan'da Türkçe Öğretimi ve Yunan Yazarların Hazırladığı Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi* (Tez No. 667887) [Yüksek Lisans, Bursa Uludağ Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Sofienko, I. (2019). *Türkiye Türkçesi öğrenen Ukraynalıların Türkiye Türkçesine yönelik tutumları* (Tez No. 569145) [Yüksek Lisans, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Stefan, C. A. (2013). *Romanya'da Türkçe öğretimi* (Tez No. 342119) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Tursum, L. (2019). *Boşnakçada yaşamaya devam eden Türkizimler'in Bosna Hersek'te yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı: A1 düzeyi* (Tez No. 555492) [Yüksek Lisans, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Tursunovic, M. (2019). *Bosna Hersek'te Türkçe öğretiminin tarihi ve uygulanan metotların incelenmesi* (Tez No. 609118) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Yonarkol, V. (2018). *İspanya'daki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe dersine ilişkin deneyimleri: Granada Üniversitesi örneği* (Tez No. 532890) [Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

2. Makaleler

- Abukan, M. (2023). The importance of the journal named *Mektep ve Aile Mecmuası* in terms of Turkish teaching in the Balkans (Romania and Bulgaria). *Turkophone*, 10(1), 16-32. <https://dx.doi.org/10.55246/turkophone.1247515>
- Akin, H., & Çetin, M. (2016). Cinsiyet faktörünün yabancı dil olarak Türkçe öğrenim stratejilerine etkisi (Bosna Hersek örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 1021-1032.
- Arslan, M., & Kılıc, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişiminde karşılaşılan sorunlar: Bosna Hersek örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 169-182.
- Ateş Bozkurt, Z. (2023). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi için Almanya'da yayınlanan ders kitaplarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 1304-1318. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1263048>
- Balaban, A. (2014). Arnavutluk'ta Türkçe öğretimi ve Arnavutların Türkçe öğrenme sebepleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research*, 7(33), 100-112.
- Çalışkan, N., & Çangal, Ö. (2016). Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2).

- Çarkıt, C., & Korkutan, K. (2023). Ukrayna'da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunların fenomenolojik bir araştırması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 236-253. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1199635>
- Çelik, M. E. (2021). Bosna-Hersek'te Türkçe öğretiminin güncel durumu. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 108-128. <https://doi.org/10.35675/befdergi.848525>
- Çelik, N., & İpek, S. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Polonya örneği. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 101-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/50736/614323>
- Çetin, M., vd. (2016). Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma etkinliklerine öğrencilerin bakışı (Bosna Hersek örneği). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(30), 509-521.
- Dyla, M., & Şengül, K. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Arnavutluk örneği. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(2), 98-118. <http://dx.doi.org/10.56987/bezgek.12>
- Emiroğlu, Ö. (2017). Polonya'da Türkçe öğretiminin tarihî gelişimi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 64(2), 203-214.
- Eraslan, F., & Yücel, D. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinin uzaktan yabancılar Türkçe öğretimine bakışı (Kazakistan ve Bosna-Hersek örnekleri). *Kesit Akademi Dergisi*, 7(26), 483.
- Gözcü, L., & Arslan, M. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kültür aktarımına etkisi: Bosna Hersek örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(48), 291-304.
- Güner, F., & Kartal, E. (2021). Fransadaki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri. *Litera*, 31(1), 371-394. <https://doi.org/10.26650/LITE-RA2020-811936>
- Gürdal, N., & Gürdal, A. (2019). Yabancı dil Türkçe öğreniminde cinsiyet değişkenine göre öğrenme biçemi (Bosna Hersek örneği). *International Social Sciences Studies Journal*, 5(32), 1672-1680.
- İnan, K. (2022). Kişinev örneğinde Moldova'da Türkçe öğrenenlerin dil ihtiyaç analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 113-132. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164857>
- İpek, S., & Çelik, N. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Polonya örneği. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 101-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/50736/614323>
- Karçiç, A., & Çetin, M. (2015). Yabancı dil Türkçe öğreniminde konuşma becerisinin gelişimini engelleyen kaygılar üzerine (Bosna Hersek örneğinde). *Electronic Turkish Studies*, 10(11), 971-986.
- Khomeniuk, A. (2020). Ukrayna'da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 3(1), 5-20.
- Melanlıoğlu, D. (2016). Bosna Hersek örneğinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen çocukların dinleme alışkanlıkları. *Avrasya Etüdüleri*, 50(2), 529-546.
- Nurlu, M. (2018). Fransada Türkçe, Türkiye'de Fransızca öğretimi. *Turkish Studies*, 8(10), 477-498.
- Osmanbegoviç, S., & Arslan, M. (2013). Bosna Hersek'te Türkçe öğretimi ve öğrenciler açısından problemleri. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 100-112.

- Öztürk, B. (2021). İngiltere’de yükseköğretimde Türkçe öğretimi: Exeter Üniversitesi örneği. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(1), 25-42.
- Sarıtuğ, B. (2023). Yeni Balkan Yayınevinin 2010-2022 yılları arasındaki çalışmalarında Türk kültürünün aktarımı ve Türkçe öğretimine [Kuzey Makedonya] katkısı üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19, 31-57.
- Şen, Ü., & Delioğlu, G. (2023). Almanya üniversitelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik verilen derslerin değerlendirilmesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 8(1), 43-68.
- Tiğlioğlu Kapıcı, D. (2024). Fransada Türkçe öğretiminin güncel durumu üzerine bir değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 8, 93-114.
- Uzun, Y. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma yanlışları: Bosna-Hersek örneği. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 8(3), 207-220. <https://doi.org/10.29228/ijlet.41478>
- Yağmur Şahin, E. (2013). Arnavutluk’taki Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin etkili öğretimi üzerine görüşlerinin incelenmesi: Bir durum çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(23), 57-79.
- Yağcı, G. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: Belarus örneği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 65(1), 191-199.
- Yaşar Arslan, G., & Batur, Z. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe, Türkiye ve Türk kültürüne ilişkin görüşleri: Slovakya Matej Bel Üniversitesi örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 4-30.
- Yiğit, M., & Arslan, M. (2014). Kültürel etkileşimin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi: Arnavutluk örneği. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(10), 1-13.
- Yılmaz, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen lise öğrencilerinin sosyal medya aracılığıyla elde ettikleri kazanımlar: Bosna Hersek örneği. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(42), 1361-1371.

| KAYNAKÇA

- Aslan, E. (2022). Avrupa’da Türkçe öğretimi üzerine genel bir değerlendirme. *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 69-86.
- Baki, Y. (2019). Yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki araştırma eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.
- Bekdaş, M. (2022). *Türk efsaneleriyle yabancılar Türkçe öğretimi ve etkinlik örnekleri*. Literatürk Academia.
- Demir, T. T., Peler, M., & Güler Yıldız, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 185-204.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 536-558.

- Güner, F., & Kartal, E. (2021). Fransa'daki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri. *Litera*, 31(1), 371-394. <https://doi.org/10.26650/LITERA-2020-811936>
- Gürbüz, R., & Güleç, İ. (2016). Türkiye'de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye ilişkin görüşleri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 141-153. <http://dx.doi.org/10.19126/suje.18712>
- Kılıçaslan, R., & Yavuz, A. (2014). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sosyal medya kullanımında yaptıkları yazma hataları. *Turkish Studies*, 9(3), 863-877.
- Maden, S., & Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Nurlu, M. (2018). Fransada Türkçe, Türkiye'de Fransızca öğretimi. *Turkish Studies*, 8(10), 477-498.
- Şen, Ü., & Delioğlu, G. (2023). Almanya üniversitelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik verilen derslerin değerlendirilmesi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*.
- Tıghoğlu Kapıcı, D. (2024). Fransada Türkçe öğretiminin güncel durumu üzerine bir değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (8), 93-114.
- Toyran, M., Baskın, S., & Bekdaş, M. (2023). Yurt dışında Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi: İngiltere örneği (Genel durum, sorunlar ve öneriler). *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 1244-1266. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1176563>
- Varışoğlu, B., Şahin, A., & Gökteş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yaşar Arslan, G., & Batur, Z. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe, Türkiye ve Türk kültürüne ilişkin görüşleri: Slovakya Matej Bel Üniversitesi örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 4-30.

İnternet Kaynakları

- <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/yani-basimizdaki-dev-pazar-avrupa-birligi>. (Erişim tarihi: 20.12.2024)
- <https://www.verikaynagi.com/grafik/turkiyenin-en-cok-ihracat-yaptigi-ulkeler/> (Erişim tarihi: 21.12.2024)
- <https://basin.ktb.gov.tr/TR-373983/turkiye-202439un-ilk-bes-ayinda-yaklasik-18-milyon-ziyaretci-agirladi.html> (Erişim tarihi: 21.12.2024)